

Wytyczne Ministra Sprawiedliwości i Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania sądów w trakcie epidemii SARS-CoV-2 w Polsce

Warszawa, 18.05.2020 r.

W związku z podjętymi działaniami zmierzającymi do normalizacji pracy sądów, określone zostały zasady organizacyjne ich funkcjonowania z uwzględnieniem istniejących warunków lokalowych, kadrowych, informatycznych i logistycznych, przy zachowaniu aktualnie obowiązujących reguł bezpieczeństwa rekomendowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz wynikających z aktualnie obowiązujących przepisów prawnych.

Celem wdrażanych procedur jest:

1. Zwiększenie bezpieczeństwa dla pracowników oraz klientów sądów.
2. Minimalizowanie ryzyka zakażenia pracowników oraz klientów i innych osób z zewnątrz.
3. Kompleksowe działanie dostosowane do etapu zaawansowania stanu epidemicznego.

Wytyczne zostały podzielone na trzy części:

- A. Zapewnienie bezpieczeństwa pracowników /klientów
- B. Procedury postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia u pracownika/ klienta
- C. Zalecenia ogólne

A. Zapewnienie bezpieczeństwa pracowników /klientów

W sądzie:

1. Należy poinformować pracowników i klientów, że w sądzie może przebywać wyłącznie osoba zdrowa, bez objawów chorobowych sugerujących chorobę zakaźną. Nie mogą przebywać w budynku i uczestniczyć w rozprawach osoby które są chore, przebywają z osobą odbywającą kwarantannę lub izolację w warunkach domowych, albo sami są objęci kwarantanną lub izolacją w warunkach domowych.
2. W pomieszczeniu, w którym odbywają się rozprawa lub przyjmowani są interesanci nie powinny przebywać osoby postronne, inne niż jednostki niezbędne do przeprowadzenia sprawy.
3. Na rozprawę nie powinno się przynosić zbędnych rzeczy.
4. Każda osoba korzysta z własnych, o ile to możliwe, niezbędnych jej przyborów/ przedmiotów (długopisy, komputery etc.). Konieczna jest dezynfekcja przedmiotów używanych wspólnie, jeżeli nie są to materiały jednorazowe. Nie można pożyczać przedmiotów innych osób.
5. Osoby mogą w czasie przerwy w opuścić budynek jeżeli zapewniona jest odpowiednia przestrzeń pozwalająca na przestrzeganie dystansu społecznego, określonego przepisami prawa, wynoszącego przynajmniej 2 metry od drugiej osoby.

Zasady ochrony indywidualnej:

1. Czekaając na wejście na salę powinno się zachować odstęp minimum 2 m oraz mieć osłonięte usta i nos.

2. Na rozprawę mogą wejść wyłącznie osoby z osłoną na usta i nos (maseczka jednorazowa lub wielokrotnego użytku, przyłbica w przypadku osób, które ze względów zdrowotnych nie mogą zakrywać ust i nosa maseczką). Osłonę twarzy można zdjąć jeżeli tak zarządzi prowadzący rozprawę (szczególnie w celu potwierdzenia tożsamości).
3. Zasada zakrywania ust i nosa powinna obowiązywać na terenie całego obiektu. Jeśli z jakiegoś powodu osłona na nos i usta musi zostać zdjęta należy przestrzegać bezwzględnie 2 metrowego odstępu od innych osób.
4. Wszyscy pracownicy sądów, interesanci oraz każdy uczestnik rozprawy powinien mieć zakryte usta i nos.
5. Przy wejściu na salę sądową/ względnie na sali rozpraw uczestnicy powinni zdezynfekować ręce, albo założyć rękawiczki.
6. Preparat do dezynfekcji albo rękawiczki powinna zapewnić instytucja.

Zasady bezpieczeństwa związane z pomieszczeniami:

1. Każdy powinien mieć możliwość zapoznania się z podstawowymi informacjami dotyczącymi możliwych sposobów zapobiegania zakażeniu koronawirusem. Powinno się udostępnić także numery telefonów do stacji sanitarno-epidemiologicznej, najbliższego oddziału zakaźnego, ew. służb medycznych, czy infolinii NFZ (800 190 590). Materiały można pobrać ze strony GIS: <https://gis.gov.pl/aktualnosci/przydatne-materialy-o-koronawirusie/>.
2. Przy wejściu do pomieszczeń należy udostępnić płyn do dezynfekcji rąk (środek na bazie alkoholu, min. 60%) oraz zamieścić informację o obowiązkowym korzystaniu z niego przez wszystkie wchodzące osoby. Zaleca się udostępnienie instrukcji prawidłowej dezynfekcji rąk.
3. Miejsca do siedzenia należy zorganizować w taki sposób, aby pomiędzy osobami zachowany był co najmniej 2-metrowy odstęp w każdym kierunku.
4. Jeżeli zapewnienie odpowiedniej odległości nie jest możliwe ze względu na liczbę osób należy zapewnić salę odpowiednio większą lub maksymalnie zmniejszyć liczbę osób w sali.
5. Klamki/ uchwyty i powierzchnie, często dotykane, powinny być często i regularnie dezynfekowane.
6. Pomieszczenia powinny być regularnie wietrzone w tym, przed rozprawą i nie rzadziej niż co godzinę w trakcie rozprawy.
7. Nie należy używać klimatyzacji. W przypadku wyposażenia obiektu w system wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej – zaleca się, utrzymywanie rygorystycznych zasad w zakresie wysokiej krotności wymiany powietrza w obiekcie, poprzez doprowadzanie do obiektu (w miarę możliwości technicznych) głównie świeżego, atmosferycznego, odpowiednio uzdatnionego powietrza z możliwie jak najmniejszym dodatkiem powietrza z systemu cyrkulacji, a następnie usunięcie zużytego powietrza na zewnątrz obiektu. Nie należy stosować ww. wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła – rekuperacji.
8. Należy zadbać, by osoby zostawiając lub odbierając swoje rzeczy zachowywały odpowiednie środki bezpieczeństwa (odległość od innych osób, zakrywanie ust i nosa).
9. Należy zapewnić bieżącą dezynfekcję toalet.
10. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych zaleca się wywieszenie instrukcji prawidłowego mycia rąk, a przy dozownikach z płynem odkażającym instrukcji prawidłowej dezynfekcji rąk.
11. Nie należy używać suszarek nadmuchiowych do rąk.
12. Dezynfekcje toalet należy przeprowadzać nie rzadziej niż co 2 h; ograniczyć liczbę osób przebywających jednocześnie w toaletach – zakłada się: 1 osoba na 2 kabiny/ toalety.
13. Zaleca się wyłączenie z użycia przestrzeni samoobsługowych, w tym samoobsługowych służ wejściowych, czytników linii papilarnych lub biometrycznych, automatów wendingowych.

14. Dopuszcza się funkcjonowanie części gastronomicznych z zastrzeżeniem, że zorganizowane będą zgodnie z zasadami opisanymi w bieżących wytycznych dla obiektów gastronomicznych.
15. Rekomenduje się, o ile to możliwe, monitoring codziennych prac porządkowych, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymywania w czystości ciągów komunikacyjnych, dezynfekowania powierzchni dotykowych: poręczy, klamek, włączników światła, klawiatur, myszek, uchwytów, poręczy krzeseł i powierzchni płaskich itp.
16. Miejsca siedzące i powierzchnie dotykowe należy dezynfekować przed i po każdej rozprawie oraz po każdym przyjęciu interesanta.
17. Należy także pamiętać o dezynfekcji używanego sprzętu (np. klawiatury komputera), w tym osobistego, przed wejściem i po wyjściu z rozprawy/ pracy.
18. Przeprowadzając dezynfekcję, należy ściśle przestrzegać zaleceń producenta preparatu. Ważne jest ściśle przestrzeganie czasu niezbędnego do wywietrzenia dezynfekowanych pomieszczeń.
19. W budynku, należy wyznaczyć i przygotować pomieszczenie (wyposażone m.in. w środki ochrony osobistej i płyn dezynfekujący), w którym będzie można odizolować osobę w przypadku stwierdzenia objawów chorobowych. Jeżeli to możliwe, należy wyznaczyć i przygotować przestrzeń, w której osoba będzie mogła, przy zachowaniu odpowiednich odstępów, poczekać do czasu zorganizowania transportu indywidualnego do domu (gdzie skorzysta z teleporady medycznej) lub oddziału zakaźnego.

Dodatkowe zasady bezpieczeństwa:

1. Pracownicy powinni być poinstruowani odnośnie zasad dotyczących bezpieczeństwa biologicznego odnośnie zagrożeń związanych z ryzykiem zakażenia koronawirusem.
2. Należy unikać tworzenia się skupisk ludzkich. W tym celu można np. zorganizować wejście na salę rozpraw czy miejsca przyjmowania interesantów w sposób uniemożliwiający grupowanie się osób (np. odstępy czasowe) lub wyznaczone obszary poruszania się.
3. Zaleca się rozważenie możliwości montowania przegród z pleksi na salach rozpraw.
4. Zaleca się ograniczenie korzystania z wind budynku do niezbędnego minimum (limit osób jednocześnie korzystających z windy uzależniony od jej powierzchni).

B. Procedury postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia u pracownika/ klienta

1. Jeżeli u kogoś przejawia niepokojące objawy choroby zakaźnej należy niezwłocznie go odizolować w przygotowanym do tego odrębnym pomieszczeniu lub wyznaczonym miejscu z zapewnieniem minimum 2 m odległości od innych osób.
2. W przypadku, kiedy stan zdrowia osoby nie wymaga pomocy Państwowego Ratownictwa Medycznego, powinna ona udać się do domu transportem indywidualnym (np. własnym) unikając transportu zbiorowego, pozostać tam i skorzystać z teleporady medycznej.
3. W sytuacji pogarszania się stanu zdrowia osoby należy wezwać pogotowie ratunkowe, celem przewiezienia do najbliższego oddziału zakaźnego, a o zaistniałej sytuacji niezwłocznie poinformować właściwą powiatową stację sanitarno-epidemiologiczną, która przeprowadzi wstępny wywiad epidemiologiczny.
4. Procedura postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia koronawirusem powinna uwzględniać przynajmniej następujące elementy:
  - a) pracownicy oraz interesanci powinni zostać poinstruowani, że w przypadku wystąpienia niepokojących objawów nie powinni przychodzić do pracy/ do sądu. Powinni pozostać w domu i skontaktować się telefonicznie z lekarzem w celu uzyskania teleporady medycznej,

oddziałem zakaźnym, a w razie pogarszania się stanu zdrowia zadzwonić pod nr 999 albo 112 i poinformować, że mogą być zakażeni koronawirusem,

- b) zaleca się śledzenie informacji Głównego Inspektora Sanitarnego (www.gis.gov.pl) oraz Ministra Zdrowia (www.gov.pl/web/koronawirus), a także obowiązujących przepisów prawa,
- c) w przypadku wystąpienia u osoby podczas pobytu w sądzie niepokojących objawów sugerujących chorobę zakaźną, należy niezwłocznie odsunąć ją od pracy, powiadomić właściwą miejscowo stację sanitarno-epidemiologiczną i stosować się ściśle do wydawanych instrukcji i poleceń,
- d) obszar, w którym poruszała się osoba należy poddać gruntownemu sprzątnięciu, zgodnie z funkcjonującymi procedurami, oraz zdezynfekować powierzchnie dotykowe (klamki, poręcze, uchwyty),
- e) należy stosować się do zaleceń państwowego powiatowego inspektora sanitarnego przy ustalaniu, czy należy wdrożyć dodatkowe procedury, biorąc pod uwagę zaistniały przypadek,
- f) rekomenduje się ustalenie listy osób przebywających w tym samym czasie w części/częściach obiektu, w których przebywała osoba podejrzana o zakażenie, co będzie pomocne w prowadzeniu dochodzenia epidemiologicznego przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

C. Zalecenia ogólne

- 1. Podział realizowanych przez pracowników sądu zadań powinien być taki, aby ich część – niewymagająca fizycznej obecności pracowników w siedzibie - mogła być jak najdłużej realizowana zdalnie.
- 2. Sądy są obowiązane zapewnić:
  - a) osobom zatrudnionym niezależnie od podstawy zatrudnienia maseczki oraz rękawiczki jednorazowe lub środki do dezynfekcji rąk,
  - b) możliwość zachowania odległości między pracownikami co najmniej 1,5 m, chyba że jest to niemożliwe, wówczas środki ochrony osobistej.
- 3. Należy zorganizować pracę z uwzględnieniem systemu zmianowego i rotacyjnego oraz niezbędnej rezerwy kadrowej, na wypadek wzrostu ryzyka epidemicznego.
- 4. Zaleca się ograniczenie do niezbędnego minimum spotkań i narad wewnętrznych, spotkania powinny być przeprowadzane przy otwartych oknach, z zachowaniem odległości pomiędzy pracownikami minimum 1,5 m; preferowany kontakt telefoniczny oraz mailowy.
- 5. Zaleca się ograniczenie korzystania przez pracowników z przestrzeni wspólnych, w tym:
  - a) wprowadzenie różnych godzin przerw,
  - b) zmniejszenie liczby pracowników korzystających ze wspólnych obszarów w danym czasie (np. przez rozłożenie przerw na posiłki).
- 6. Szczególną troską należy objąć pracowników z grup bardziej narażonych na ryzyko epidemiczne – jeśli to możliwe nie angażować w bezpośredni kontakt z klientem osób powyżej 60 r.ż. oraz przewlekle chorych.
- 7. Wytyczne dla pracowników:
  - a) przed rozpoczęciem pracy, tuż po przyjściu do pracy obowiązkowo należy umyć ręce wodą z mydłem,
  - b) osoby wykonujące bezpośrednią obsługę interesantów - nosić osłonę nosa i ust, ewentualnie przyłbicę oraz rękawice ochronne podczas wykonywania obowiązków; jeśli to niemożliwe - maksymalnie zwiększyć odległość osoby od osoby na minimum 2 metry,
  - c) zachować bezpieczną odległość od klientów i współpracowników poza stanowiskiem pracy (na stanowisku pracy 1,5 m, poza rekomendowane są minimum 2 m),
  - d) regularnie, często i dokładnie myć ręce wodą z mydłem, zgodnie z instrukcją znajdującą się przy umywalce i dezynfekować osuszone dłonie środkiem na bazie alkoholu (min. 60%),

- e) podczas kaszlu i kichania zakrywać usta i nos zgiętym łokciem lub chusteczką – jak najszybciej wyrzucić chusteczkę do zamkniętego kosza i umyć ręce,
  - f) starać się nie dotykać dłońmi okolic twarzy, zwłaszcza ust, nosa i oczu,
  - g) używać jedynie swoich przyborów i akcesoriów,
  - h) dołożyć wszelkich starań, aby stanowiska pracy były czyste i higieniczne, przed, w trakcie i po zakończonym dniu pracy. Należy pamiętać o dezynfekcji powierzchni dotykowych jak np. uchwyty, poręcze, włączniki świateł. Regularnie (kilka razy w ciągu dnia) czyścić powierzchnie wspólne, z którymi stykają się klienci.
8. Za jedną z najważniejszych kwestii w zapobieganiu rozprzestrzeniania się koronawirusa uważa się utrzymywanie czystości rąk - ich częste mycie wodą z mydłem lub dezynfekowanie (jeśli dłonie nie są w sposób widoczny zanieczyszczone). Zaleca się higienę rąk:
- przed i po pracy z klientem,
  - po dotykaniu banknotów/kart kredytowych, klamek itp,
  - przed dotykaniem ust, nosa czy oczu,
  - po zanieczyszczeniu rąk wydzieliną z dróg oddechowych, np. w przypadku kasłania, kichania,
  - przed i po skorzystaniu z toalety,
  - przed wejściem do pomieszczenia dla personelu,
  - przed i po posiłku, spożywaniu napojów.
9. Noszenie rękawiczek nie może zastępować mycia rąk.

D. Przydatne instrukcje:

- mycia rąk

<https://gis.gov.pl/zdrowie/zasady-prawidlowego-mycia-rak/>

- dezynfekcji rąk

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-skutecznie-dezynfekowac-rece/>

- prawidłowego zdejmowania maseczki

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-maseczke/>

- prawidłowego zdejmowania rękawiczek

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/koronawirus-jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-rekawice/>

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

dr Anna Dąkowska
Podsekretarz Stanu

Minister Sprawiedliwości

Główny Inspektor Sanitarny

Jarosław Pinkas

Główny Inspektor Sanitarny